

Advies over het verzoek om ontheffing van
de m.e.r.-plicht bij de aanleg
van de hoogspanningsleiding
Doetinchem - Dodewaard

3 oktober 1989

242-35

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies over het verzoek om ontheffing van de m.e.r.-plicht bij de aanleg van de hoogspanningsleiding Doetinchem-Dodewaard / [Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage.

ISBN 90-5237-094-X

SISO 614.62 UDC [504.064.2:621.315](492*7000)(492*6669)

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Doetinchem / milieu-effectrapportage ; Dodewaard / hoogspanningsleidingen ; Doetinchem-Dodewaard.

commissie voor de milieu-effectrapportage

De Minister van Landbouw
en Visserij
d.t.v. de directeur Natuur,
Milieu en Faunabeheer
Postbus 20401
2500 EK 's-GRAVENHAGE

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke ordening en Milieubeheer,
d.t.v. de directeur-generaal voor
Milieubeheer
Postbus 450
2260 MB LEIDSCHENDAM

uw kenmerk
DGM/B 2179051/5
onderwerp

uw brief
21 augustus 1989

ons kenmerk
U867-89/Od/242-35
utrecht,

Advies over ontheffingsverzoek m.e.r.
380kV-hoogspanningsleiding Doetinchem-Dodewaard

3 oktober 1989

Met bovengenoemde brief (bijlage 1) stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over een verzoek om ontheffing van de plicht tot uitvoering van milieu-effectrapportage (m.e.r.).

Dit verzoek werd bij u ingediend door de N.V. SEP (Samenwerkende Elektriciteits Productiebedrijven) in verband met de aanleg van een hoogspanningsleiding met een spanning van 380 kilovolt over het traject Doetinchem-Dodewaard. Voor de besluitvorming over de aanleg van het deeltraject bij Angeren, waarbij de Nederrijn wordt gekruist, is op grond van het Besluit m.e.r. (1987) een procedure van milieu-effectrapportage verplicht, aangezien hier sprake is van één van de volgens het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud¹ meest waardevolle uiterwaarden.

De bekendmaking van het verzoek vond plaats op 23 augustus 1989 (bijlage 2).

Het verzoek baseert zich op artikel 41e, lid 1, onder a, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) en gaat ervan uit, dat de voorgenomen aanleg van genoemde hoogspanningsleiding geen belangrijke nadelige gevolgen zal hebben voor het milieu.

De einddatum van de advisering is, naar aanleiding van de brief van de directeur Bestuurszaken van het Ministerie van VROM d.d. 14 september jl. en in telefonisch overleg met de afdeling m.e.r. van dit ministerie, gesteld omstreeks 1 oktober.

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage, overeenkomstig artikel 41e, lid 6, van de Wabm.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is vermeld in bijlage 3 bij dit advies. Deze werkgroep treedt op namens de Commissie en wordt in dit advies verder aangeduid als 'de Commissie'.

¹ Tweede Kamer, zitting 1980-1981, 16820, nrs. 1-2.

In het advies zijn tevens betrokken de reacties en adviezen, die in het kader van de wettelijke inspraak- en adviesperiode zijn binnengekomen (bijlage 4).

De Commissie bezocht op 31 augustus het gebied waarin de hoogspanningsleiding is gepland en wisselde bij die gelegenheid van gedachten met vertegenwoordigers van de initiatiefnemer, van de Ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Economische Zaken, van de Regionale Inspectie van de Volksgezondheid, belast met het toezicht op de Hygiëne van het Milieu en van het provinciale consulentenschap Natuur, Milieu en Faunabeheer.

Achtergrond van het verzoek

Eind 1979 heeft de N.V. SEP besloten tot het ringvormig sluiten van het 380 kV-koppelnets; in 1983 is dit principebesluit gevolgd door een definitieve beslissing tot de aanleg van de zogeheten ringsluiting tussen Dodewaard en Ens via Hengelo (Ov.). In oktober 1983 verzocht de SEP daarom aan de Minister van Economische Zaken goedkeuring te verlenen voor de bouw van deze hoogspanningsleiding, evenals voor de bouw van transformatorstations in Doetinchem en Hengelo (Ov.) en voor gedeeltelijke uitbreiding van de aanwezige transformatorstations in Dodewaard en Ens. De Minister heeft hierop advies ingewonnen bij de Commissie Elektriciteitswerken (CEW), die in december 1984 het gevraagde advies uitbracht. Inmiddels had in augustus 1984 de SEP aan de Minister gevraagd bij diens goedkeuring voor de hoogspanningsleiding een onderscheid te maken in een aantal tracégedeelten.

Met de aantekening, dat de onderscheiden tracégedeelten waarvoor goedkeuring werd verzocht, onderdeel vormen van het integrale project van de ringsluiting, verleende de Minister op 20 november 1985 goedkeuring voor het eerste gedeelte, van Ens naar Zwolle (Hessenweg). Op 13 november 1986 werd tevens goedkeuring verleend voor het tracégedeelte Almelo - Boekelo, gevolgd op 1 mei 1987 door goedkeuring voor het tracégedeelte Doetinchem - Hengelo.

Nadat deze besluiten waren genomen ontbrak slechts de goedkeuring voor het tracégedeelte Dodewaard - Bemmeler - Doetinchem. Hiervoor zijn verschillende traceringsmogelijkheden bestudeerd, die o.a. afweken ten aanzien van de plaats waar de Nederrijn of het Pannerdensch kanaal zou worden gekruist. Aanvankelijk waren in discussie een trasering, die door de SEP en de PGEM werd voorgesteld (SEP/PGEM-tracé), en een trasering, die door de Stichting Landschapsplanning en Ontwerp (Stilo) als alternatief was ontwikkeld (zg. Stilo-tracé). Tijdens de CEW-procedure kwam een derde traceringsmogelijkheid naar voren, die als *tussentracé* werd aangeduid. Deze kreeg de voorkeur van SEP en PGEM boven de oorspronkelijke voorkeur.

Binnen de CEW bestond echter een voorkeur voor het Stilo-tracé. Ook de gemeente Duiven had een voorkeur voor deze trasering. Eén van de bezwaren tegen dit tracé was, dat dit het stedelijk uitloopgebied tussen Westervoort en Duiven zou doorsnijden. De provincie had zich daarentegen al in 1983 in verband met deze doorsnijding van het stedelijk uitloopgebied en ter bescherming van natuur en landschap uitgesproken voor een verbinding Bemmeler - Zevenaar, en herhaalde deze voorkeur in het Streekplan Midden-Gelderland (januari 1987). Na hernieuwd overleg tussen Ministerie, Gedeputeerde Staten van Gelderland en de gemeente Duiven, waarin de gemeente Duiven een nieuw traceringsalternatief in discussie bracht,

heeft de Minister een uiteindelijke keuze gemaakt voor het zogeheten tussentracé en hiervoor een verklaring van instemming afgegeven op 25 april 1988. Hierbij was echter geen rekening gehouden met het feit, dat binnen dit tracédeel (nl. op het onderdeel Veiling Bemmél - Rijksweg 12) een kruising plaatsvindt van de uiterwaarden van de Nederrijn bij Angeren, waardoor m.e.r.-plicht geldt. In het kader van de ingestelde AROB-beroepen heeft de Minister daarom, met toepassing van art. 11, lid 1 van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen, zijn besluit in heroverweging genomen. De Minister heeft op 14 juli 1989 besloten om zijn beschikking voor de tracé-onderdelen 'Dodewaard - Veiling Bemmél' en 'Rijksweg 12 - Doetinchem' te handhaven. Ten behoeve van de heroverweging voor het tracé-onderdeel 'Rijksweg 12 - Veiling Bemmél' is nu ontheffing aangevraagd van de m.e.r.-plicht, op grond van artikel 41e, lid 1, sub a, van de Wabm. De Minister van Economische Zaken heeft *"de begrenzing van dit gedeelte ruimer [genomen] dan uitsluitend het m.e.r.-plichtige gebied"* om *"²een zinvolle heroverweging van de tracering door dit middelste gebied open te houden"*²].

Overwegingen ten aanzien van de reikwijdte van de m.e.r.-plicht

Zowel uit de schriftelijke informatie³] als uit de mondelinge toelichting, die de Commissie heeft gekregen op 31 augustus jl. blijkt, dat uitgegaan wordt van een interpretatie van het Besluit m.e.r., waarin slechts de feitelijke kruising van de uiterwaarden als m.e.r.-plichtige activiteit wordt beschouwd. Uit de hiervoor geciteerde passage uit de brief van de Minister van Economische Zaken leidt de Commissie echter af, dat heroverweging van een groter tracé-onderdeel zinvol wordt geacht.

De Commissie meent, dat er ook argumenten bestaan om het Besluit m.e.r. zodanig te interpreteren, dat de (verplichting tot) m.e.r. geldt voor een grotere lengte van de hoogspanningsleiding dan alleen de kruising van de Angerse uiterwaarden. Zij heeft hierover juridisch advies ingewonnen; naar aanleiding van dit advies is de twijfel bij de Commissie aan de interpretatie van het Besluit m.e.r. door N.V. SEP en Ministerie van Economische Zaken eerder versterkt dan afgenomen. In het advies wordt er o.a. op gewezen, dat onder 'activiteiten' in de zin van de m.e.r.-regelgeving moeten worden beschouwd activiteiten met een zelfstandig bestaansrecht, en dat het erop lijkt, dat het zelfstandig bestaansrecht van het tracé-onderdeel 'Veiling Bemmél - rijksweg 12' zou kunnen worden betwist.

Dit zou tot gevolg hebben, dat niet de aanleg van de hoogspanningsleiding door de Angerse uiterwaarden, noch de aanleg van de hoogspanningsleiding van de veiling van Bemmél tot aan rijksweg 12, maar veeleer de aanleg van het gehele tracédeel Doetinchem - Dodewaard als m.e.r.-plichtige activiteit zou moeten worden beschouwd.

2 Brief van het Ministerie van Economische Zaken aan de directie van de N.V. SEP d.d. 14 juli 1989, kenmerk WJA/JZ 89052607.

3 Bedoeld worden het ontheffingsverzoek zelf, de toelichting bij het ontheffingsverzoek en de brieven van de Minister van Economische Zaken aan de N.V. SEP.

Onzekerheid over de interpretatie van het Besluit m.e.r. ten aanzien van de vraag, voor welk deel van hoogspanningsleidingen de m.e.r.-plicht geldt, heeft voor de Commissie als praktische consequentie, dat zij moeilijk kan beoordelen of de verstrekte informatie over de milieu-gevolgen van de hoogspanningsleiding voldoende is om te beoordelen, of "de activiteit [...], vanwege de omstandigheden waaronder zij wordt ondernomen, geen belangrijke nadelige gevolgen zal hebben voor het milieu"⁴]. Het ontheffingsverzoek en de toelichting daarop gaan immers alleen in op die milieu-effecten, die in de uiterwaarden van de Nederrijn worden verwacht.

Overwegingen ten aanzien van het tijdstip van en de grond voor aanvraag van m.e.r.-ontheffing

Uit de mondelinge toelichting op het ontheffingsverzoek door de N.V. SEP is de Commissie gebleken, dat de besluitvorming al zo ver was gevorderd op het tijdstip van wettelijke invoering van de m.e.r.-plicht, dat op dat moment een ontheffingsverzoek op procedurele gronden⁵ gereede kans had om ingewilligd te worden, maar dat vergeten is zo'n verzoek in te dienen.

De Commissie heeft een bevestiging kunnen vinden van het feit, dat de besluitvorming vrijwel is afgerond, in:

- * de brief van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland aan de Minister van Economische Zaken⁶]. In deze brief stellen GS van Gelderland, op een moment dat de N.V. SEP nog een voorkeur had voor het Stilo-tracé: "Wij attenderen u er ten slotte op dat, in het geval uw keuze ook valt op het tussentracé, wij bereid zijn gebruik te maken van de bevoegdheden die de gewijzigde Wet op de Ruimtelijke Ordening ons biedt in het belang van een tijdige totstandkoming van deze verbinding." De Commissie leidt hieruit af dat, indien gemeenten in bestemmingsplannen of voorbereidingsbesluiten dreigen af te wijken van het (inmiddels zowel door de N.V. SEP als door de Minister van EZ voorgestane) tussentracé, de provincie haar aanwijzingsbevoegdheid zal gebruiken.
- * de procedures binnen de gemeenten, waar reeds bouwvergunningen voor (de buitenste tracé-onderdelen van) de hoogspanningsleiding Doetinchem-Dodewaard zijn aangevraagd.
De gemeente Duiven heeft een voorbereidingsbesluit getroffen; op dit moment ligt het ontwerp-bestemmingsplan en de aanvraag voor de bouwvergunning ter

4 Formulering van artikel 41e, lid 1, sub a, van de Wabm, op grond waarvan ontheffing van de m.e.r.-plicht wordt gevraagd.

5 Hierbij wordt bedoeld een ontheffing op grond van artikel 41e, lid 2, van de Wabm: "Onze Ministers kunnen tevens ontheffing verlenen van de verplichting tot het maken van een milieu-effectrapport bij de voorbereiding van een besluit als aangewezen krachtens artikel 41b, eerste lid, indien de voorbereiding van de activiteit of van het besluit op het tijdstip waarop die aanwijzing in werking treedt, reeds zover is gevorderd, dat het maken van een milieu-effectrapport naar het oordeel van Onze Ministers redelijkerwijs niet meer kan worden verlangd."

6 Brief d.d. 25 maart 1986, kenmerk LL86.3155-LL225.

inzage. Volgens planning zal de bouwvergunning in een van de laatste weken van 1989 worden verleend.

Voor de gemeente Bemmel heeft de ter inzage legging van het ontwerp-bestedingsplan reeds plaatsgevonden; de gemeente heeft medewerking toegezegd aan verlening van de bouwvergunning via een artikel-19 procedure (Wet RO). Dit besluit ligt nu bij Gedeputeerde Staten van Gelderland en wacht op een verklaring van geen bezwaar.

De Commissie leidt hieruit af, dat een heroverweging van het tracé op dit moment niet meer als zinvol beschouwd kan worden.

Zij tekent daarbij aan, dat deze situatie mede heeft kunnen ontstaan, omdat:

- * bij een besluit over de aanleg van een hoogspanningsleiding gescheiden procedures worden gevolgd (enerzijds de planfiguren van de ruimtelijke ordening; anderzijds het overleg via de CEW en de instemming van de Minister van EZ) en
- * de m.e.r.-plicht is gekoppeld aan slechts één van die procedures (zijnde de instemming van de Minister van EZ met de tracékeuze, een instemming die gewoonlijk pas wordt gegeven ná het doorlopen van de vele procedures uit de ruimtelijke ordening).

Voorgenomen activiteit

Ondanks de overwegingen ten aanzien van de reikwijdte van de m.e.r.-plicht en ten aanzien van het tijdstip en de grond voor de aanvraag van ontheffing van deze plicht, heeft de Commissie getracht om te bezien, of de aanleg van de hoogspanningsleiding, vanwege de omstandigheden waaronder deze wordt ondernomen, geen belangrijke nadelige gevolgen zal hebben voor het milieu. Zij heeft daartoe bij de voorgenomen activiteit de volgende (mogelijke) deelactiviteiten onderscheiden:

- a) verwijdering van vegetatie op de plaatsen waar de masten gepland zijn.
- b) fundering van de hoogspanningsmasten.
- c) bouwverkeer.

Bij aanleg en gebruik van tijdelijke toevoerwegen zullen de meest waardevolle vegetaties in de uiterwaarden (verlandende kleiputten, moerasgebieden, ondiepe plassen) worden gemeden.

- d) opslag (op of bij het terrein) van bouwmaterialen.
- e) oprichten van de hoogspanningsmasten en aanbrenge bekabeling.

De uitvoeringswijze is zodanig, dat in de uiterwaarden vijf steunmasten van gegalvaniseerd staal met een hoogte van maximaal 64 m zullen worden geplaatst, waardoor de bliksemraden op een maximale hoogte van 61 m zullen hangen. De masten op andere delen van het tracé kunnen lager worden uitgevoerd. Ter beperking van sproeiing van elektrisch geladen deeltjes rond de lijn (zogeheten 'corona') zullen de geleidingskabels opgebouwd zijn uit een bundel van drie geleiders van 28 mm met een vervangende geleiderdiameter van ca. 130 mm. De gehele lijn wordt uitgevoerd volgens veiligheidsnorm NEN 1060. Markering van de bliksemraden voor vogels geschiedt op het deel, dat de uiterwaarden kruist met behulp van kunststof spiralen van standaard afmetingen.

- f) gebruik van de hoogspanningsleiding.
- g) onderhoud van de masten en leidingen door verven.

Van deze deelactiviteiten heeft de Commissie een aantal mogelijke milieu-effecten onderscheiden. In het onderstaande is van deze milieu-effecten aangegeven, in hoeverre uit de informatie bij de ontheffingsaanvraag duidelijk is, dat (bij de kruising van de uiterwaarden, dan wel over het tracé-onderdeel Rijksweg 12 - Velling Bemmel) geen belangrijke nadelige milieu-effecten optreden.

Mogelijke milieu-effecten

Van de mogelijke milieu-effecten van deze deelactiviteiten zijn de meest relevante:

- 1 effecten op vogels tijdens de vlucht. Het aantal draadslachtoffers hangt af van de vliegroutes en het gedrag van de vogels, maar ook van de uitvoeringswijze van de hoogspanningsleidingen. Uit onderzoek van de KEMA is gebleken, dat het over een bepaald traject aanbrengen van kunststof spiralen op de bliksemraden het aantal draadslachtoffers op dat traject met 80 à 90 % kan terugbrengen ten opzichte van de situatie met ongemarkeerde bliksemraden. De uiterwaarden bij Angeren worden in het streekplan Midden-Gelderland (1987) beoordeeld als 'redelijk weidevogelgebied'. Mede gezien deze waardering is te verwachten, dat de meeste slachtoffers zullen kunnen vallen in deze uiterwaarden. Het ontheffingsverzoek levert echter geen concrete informatie over het te verwachten aantal draadslachtoffers⁷ en stelt onder andere, dat tellingen van draadslachtoffers bij rivieren onmogelijk zijn en dat de hoogteverdeling van boven rivieren vliegende vogels onbekend is.
- 2 wijziging van het landschapsbeeld. Dit effect geldt uiteraard voor de gehele hoogspanningsleiding. In het begin van het planningsproces van de hoogspanningsleiding (omstreeks 1981) zijn uitgebreide studies verricht over de landschappelijke gevolgen. Mede op basis daarvan zijn de alternatieve tracé's ontwikkeld. Als belangrijke voorwaarde bij de landschappelijke inpassing en vormgeving van de hoogspanningsleiding gold: *"dat een zodanige oplossing wordt gekozen, dat de eigegeaardheid en de kwaliteiten, zowel van de hoogspanningslijn als van het aanwezige landschap, tot uitdrukking worden gebracht of worden gehandhaafd. Met betrekking tot de verschijningsvorm wil dat zeggen, dat een duidelijk onderscheid tussen de hoogspanningslijn en het te doorsnijden landschap wordt gerealiseerd. Een negatieve beïnvloeding van het aanwezige bodemgebruik, het occupatiepatroon, de flora en fauna zal zoveel mogelijk moeten worden vermeden."*
"Het tracé van de hoogspanningslijn zou zoveel mogelijk zo moeten worden gekozen, dat het eigen (beeld-)karakter van het landschap als duidelijk onderscheid met de hoogspanningslijn behouden blijft. In het algemeen verdient daarom een tracering loodrecht op de in het landschap aanwezige richtingen de voorkeur. Een tracering op korte afstand evenwijdig aan bestaande lineaire

7 Zie ook inspraakreactie 2 (bijlage 4).

*landschapselementen of grenssituaties zou zoveel mogelijk vermeden moeten worden*⁸].

Het gekozen tracé echter heeft uit oogpunt van landschappelijke overwegingen nadelige effecten. Door de aanwezige belemmeringen, o.a. in de vorm van verspreide bebouwing heeft de hoogspanningsleiding een minder eenvoudig verloop. Met name bij Groessen en Loo vindt een minder gelukkige confrontatie plaats met de woonbebouwing. De hoogspanningsleiding 'wringt' zich met een relatief groot aantal knikken door deze intensieve bebouwingszone heen. Hierdoor is het eigen karakter van de hoogspanningslijn weinig herkenbaar en is er geen sprake van een duidelijk onderscheid van de hoogspanningslijn ten opzichte van het landschap ter plekke.

Ten aanzien van specifieke landschapselementen constateert de Commissie, dat in de toelichting op het ontheffingsverzoek onvoldoende is ingegaan op de landschappelijke consequenties voor de Havezathe bij Bemmelen.

Daarnaast kunnen tevens als milieu-effect worden onderscheiden:

- **bodem- en grondwaterverontreiniging** door afspoeling van metaaldeeltjes en verfstoffen.
Deze milieu-effecten zullen misschien op zeer lange termijn een meetbare omvang kunnen aannemen, maar blijven dan slechts zeer lokaal. Hier kan niet gesproken worden over belangrijke nadelige milieu-effecten.
- **luchtverontreiniging** door corona en hierdoor veroorzaakte ozonvorming.
Mede gezien de noodzaak om energieverlies te beperken en corona te voorkomen is het meer dan aannemelijk, dat ook ten aanzien van ozonvorming slechts gesproken kan worden van milieu-effecten op lokale schaal, die ook niet kunnen worden beschouwd als belangrijke nadelige milieu-effecten.
- **wijziging van de bodemstructuur** ter plaatse van de funderingen van de masten en eventueel de (tijdelijke) aanvoerwegen. Uit de beschikbare informatie kan de Commissie alleen voor zover deze effecten optreden bij de kruising van de Angerse uiterwaarden concluderen, dat hier geen sprake is van belangrijke nadelige milieu-effecten.
- eventuele storingen van regelsystemen in kassen door elektromagnetische velden en dientengevolge invloed op de groei van de cultuurgewassen in die kassen. Hoewel de Commissie niet zeker is, of dergelijke effecten tot de reikwijdte van de m.e.r.-regeling behoren, kan er wel sprake zijn van economische schade.
- oppervlaktebeslag en beschadiging of verdwijnen van (natuurlijke) vegetatie. Uit de toelichting op het ontheffingsverzoek is alleen af te leiden, dat bij de aanleg in de uiterwaarden de plaatsen zullen worden vermeden, waar zich in het algemeen de waardevolle vegetaties bevinden. Het ontbreekt de Commissie aan informatie over het vermijden van waardevolle vegetaties in overige gebieden, die door de hoogspanningsleiding worden gekruist.
- **geluidhinder** door corona of door inwerking van de wind op de hoogspanningsdraden. Uit de beschikbare informatie kan de Commissie alleen voor zover deze

8 Van Veelen en Kerkstra: Landschapstudie en tracéontwerp Bemmelen - Doetinchem. Stilo, 1981.

effecten optreden bij de kruising van de Angerse uiterwaarden concluderen, dat hier geen sprake is van belangrijke nadelige milieu-effecten.

- **gezondheidseffecten.** In enkele publicaties wordt melding gemaakt van gezondheidsschade door blootstelling aan elektromagnetische velden. De Gezondheidsraad bereidt op dit moment een advies voor aan de Minister van VROM over elektromagnetische straling met een lage frequentie. In het algemeen wordt aangenomen, dat gezondheidsschade door dergelijke straling niet uit valt te sluiten, maar dat - gezien het feit, dat deze statistisch moeilijk aantoonbaar is - deze relatief gering zal zijn.

Daarnaast, of wellicht samenhangend hiermee, kunnen psychologische effecten optreden van het wonen of recreëren in de directe nabijheid van hoogspanningsleidingen. De informatie die de SEP heeft geleverd, gaat niet in op (het zoveel mogelijk voorkomen van) gezondheidseffecten.

- **risico's bij draadbreek.** Uit de toelichting op het ontheffingsverzoek is duidelijk, dat de kans op ernstige milieu-effecten klein is, als een draadgeleider het begeeft, aangezien één draadgeleider de krachten kan opvangen die optreden bij de breek van de twee andere geleiders. Ook wordt aangegeven, dat de beveiliging in het hoogspanningsstation zorgt voor afschakeling van de spanning, indien door draadbreek kortsluiting optreedt. De Commissie is van mening, dat de kans op een defect in de beveiliging van het hoogspanningsstation weliswaar zeer gering mag worden gesteld, maar dat, gezien de ernstige effecten die hierdoor zouden kunnen ontstaan (o.a. voor het zwembad De Waay⁹), een nadere beschouwing van de risico's bij draadbreek nodig zou zijn om te kunnen stellen, dat er "*geen effecten voor het milieu optreden ten gevolge van draadbreek*"¹⁰].

Conclusie

Ondanks de (voor haar bestaande) onduidelijkheid over de vraag, welke lengte van de hoogspanningsleiding nu m.e.r.-plichtig is, heeft de Commissie nagegaan, of er voldoende informatie bestaat om ontheffing van de m.e.r.-plicht te verlenen, op grond van het feit, dat er, vanwege de omstandigheden waaronder deze hoogspanningsleiding wordt aangelegd, geen belangrijke nadelige milieu-effecten zijn.

Gezien het feit, dat de geleverde informatie uitsluitend de kruising van de uiterwaarden behelst, kan zij niet tot een conclusie komen over het al of niet optreden van belangrijke nadelige milieu-effecten. Zij adviseert om op korte termijn meer helderheid te verschaffen over de interpretatie van categorie 24 van het Besluit m.e.r., "*aanleg van een hoogspanningsleiding*" en om bij de herziening van het Besluit m.e.r. rekening te houden met de problemen, die in dit specifieke geval zijn opgetreden rond de vraag, welk tracédeel m.e.r.-plichtig is.

Daarnaast vraagt de Commissie nadrukkelijk aandacht voor het gegeven, dat in deze procedure de goedkeuring van de Minister van Economische Zaken is gevraagd voor

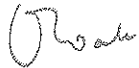
9 Inspraakreactie 2 (zie bijlage 4).

10 Dit stelt de het rapport "Milieu-consequenties van de voorgestelde 380 kV-hoogspanningslijn door de uiterwaarden van de Neder-rijn bij Angeren", dat als bijlage bij en toelichting op het ontheffingsverzoek fungeert.

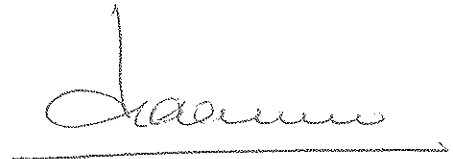
kenmerk : U867-89/Od/242-35

vervolgblad: 8

een tracé-onderdeel, terwijl in dit stadium redelijkerwijs te beschouwen tracé-alternatieven al (door anderen dan deze minister) waren uitgesloten in het kader van de Wet ruimtelijke ordening. Zij zou het zinvoller vinden, als m.e.r. zou worden toegepast in een eerder stadium van de gehele besluitvormingsprocedure.

drs. M. Odijk,
secretaris van de werkgroep
ontheffingsverzoek m.e.r.
i.v.m. hoogspanningsleiding
Doetinchem-Dodewaard

drs. H. Ouwerkerk,
voorzitter van de werkgroep
ontheffingsverzoek m.e.r.
i.v.m. hoogspanningsleiding
Doetinchem-Dodewaard

Bijlagen
bij het advies over het
verzoek om ontheffing
van de m.e.r.-plicht
bij de aanleg van de
hoogspanningsleiding
Doetinchem - Dodewaard

(bijlagen 1 t/m 4)

1. Brief d.d. 21 augustus 1989 van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, waarin de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking van de start van de procedure van milieu-effectrapportage in Staatscourant 163 d.d. 23 augustus 1989.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage, die dit advies heeft opgesteld.
4. Lijst van ingekomen inspraakreacties en adviezen.

BIJLAGE 1

Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Directoraat-Generaal Milieubeheer
Postbus 450, 2260 MB Leidschendam
Telefoon (070) 20 93 67, telex 32 362 VROM NL
Facsimile 31 70 27 98 68

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen:	20 AUG 1989
Nr:	1576-89 Pres/Oel
Dossier:	242-8

Aan de Commissie voor de
Milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

Uw kenmerk

Uw brief van

Kenmerk

Datum

DGM/B
2179051/5

21 augustus 1989

Ontheffingsverzoek m.e.r.-plicht,
adviesaanvraag

Hierbij zend ik u mede namens de Minister van Landbouw en Visserij een afschrift van het verzoek om ontheffing van de m.e.r.-plicht als bedoeld in artikel 41e, eerste lid, onder a, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, ingediend door: de N.V. SEP te Arnhem terzake van: aanleg 380 KV hoogspanningslijn door de uiterwaarden bij Angeren
registratienummer 2179051

Overeenkomstig artikel 41e, zesde lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, stel ik u in de gelegenheid om binnen 1 maand advies aan mij uit te brengen over dit ontheffingsverzoek. Bezwaarschriften zullen u terstond worden toegezonden. Ik moge u verzoeken deze bij uw advies te betrekken.

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
voor deze:

De Directeur-Generaal Milieubeheer,
o.l.

De directeur Bestuurszaken,

b.g.

mr. J.A. Peters

BIJLAGE 2

Milieu-effectrapportage, ontheffingsverzoek ten behoeve van de aanleg van een 380 KV hoogspanningslijn door de uiter- waarden bij Angeren.

Bij de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de Minister van Landbouw en Visserij is het volgende verzoek binnengekomen om ontheffing van de verplichting tot het maken van een milieu-effectrapport. Dit ontheffingsverzoek is gebaseerd op artikel 4 1e, eerste lid, onder a, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, waarin staat dat de genoemde ministers ontheffing van de m.e.r.-plicht kunnen verlenen indien de activiteit vanwege de omstandigheden waaronder zij wordt ondernomen geen belangrijke gevolgen zal hebben voor het milieu. Het verzoek is ingediend door de N.V. SEP te Arnhem en heeft betrekking op de aanleg van een 380 KV hoogspanningslijn door de uiterwaarden bij Angeren. Het verzoek is geregistreerd onder nummer 2179051.

Terinzagelegging

Het ontheffingsverzoek wordt overeenkomstig artikel 6, derde en vierde lid, van het Besluit Milieu-effectrapportage op 24 augustus 1989 ter inzage gelegd bij:

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Directoraat-Generaal Milieubeheer, Bibliotheek (Kamer 008), Dr. Van der Stamstraat 2, Leidschendam

Het Ministerie van Landbouw en Visserij, Centrale Bibliotheek, Bezuidenhoutseweg 73, 's-Gravenhage

Het gemeentehuis van Huissen, L. Kerkstraat 2, 6851 BN Huissen

Het gemeentehuis van Bommel, Kinkelenburglaan 6, 6681 BJ Bommel

Provinciehuis Gelderland, Markt 11, Arnhem

Het ontheffingsverzoek is gedurende de gebruikelijke kantooruren op de genoemde plaatsen door een ieder in te zien. Verzoeken om inzage gedurende de avonduren kan men richten aan de afdeling Milieu-effectrapportage van het Directoraat-Generaal Milieubeheer, (Postbus 450, 2260 MB Leidschendam, tel. 070-209367, tst. 3464).

Afschriften van het ontheffingsverzoek zijn tegen vergoeding van de kosten op hetzelfde adres aan te vragen.

Bezwaren

Gemotiveerde bezwaren tegen het verlenen van de ontheffing kunnen vanaf de datum van de terinzagelegging gedurende 3 weken (dus tot 14 september 1989) schriftelijk ingediend worden bij de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Directoraat-Generaal Milieubeheer t.a.v. de directeur Bestuurszaken, Postbus 450, 2260 MB Leidschendam (met vermelding van het registratienummer van het ontheffingsverzoek). Indien de indiener van het bezwaarschrift daarom verzoekt, worden zijn persoonlijke gegevens niet bekend gemaakt.

BIJLAGE 3

De werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage die dit advies over het verzoek om ontheffing van de m.e.r.-plicht inzake de hoogspanningsleiding Doetinchem-Dodewaart heeft opgesteld, staat onder voorzitterschap van drs. H.G. Ouwerkerk.

In de werkgroep hebben voorts zitting:

- drs. J.W. Beijersbergen, wonende te Kerkweve;
- ir. A.J.A. Zaat, wonende te Oegstgeest;
- ir. P. Vrijlandt, wonende te Utrecht.

De werkgroep heeft gebruik gemaakt van juridisch advies van mr. D. Samkalden, wonende te Amsterdam.

Drs. M. Odijk treedt op als secretaris van de werkgroep.

BIJLAGE 4

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	180989	Ministerie van Economische Zaken	Den Haag	210989
2.	270989	Ross advocaten, voor A.J.B. Ross, A.J. Willemsen et. al.	Zevenaar	280989